

Merev, elavult sémáknak nincs létjogosultságuk dinamikus társadalmunkban.

A decemberi Országos Konferencia dokumentumai joggal szögezték le: a társadalmi vezetés és szervezés formái, módszerei nem változtathatatlanok, állandó javításra szorulnak, s az életben végbemenő változásokhoz, a társadalmi fejlődés üteméhez kell igazítani őket. Az egész társadalmi-gazdasági életünket felölelő irányelvekből frissítő szellem árad. A nemzetgazdaság vezetésének tökéletesítésére, a közigazgatási-területi szervezés javítására és a községrendezésre vonatkozó alapelvek a párt tudományos, alkotóan előrettekintő társadalomszemléletéből fakadnak. S ez a szemlélet bátran néz szembe mindenfajta megcsontosodással, betokosodással, s fáradszatóan kutatja és irányozza elő a szocialista építésünk jelenlegi szakaszának leginkább megfelelő modern szervezési módszereket. „A párt Országos Konferenciája sokoldalú programot fogadott el az egész gazdasági és társadalmi tevékenység javítására és tökéletesítésére. Ennek a programnak az alkalmazása folyamatban van. Országunk jelenlegi fejlődése szakaszában objektív szükségszerűség, hogy lemondjunk egész sor idejét múlt szervezeti formáról és munkamódszerről, s újakat fogadjunk el, olyanokat, amelyek megfelelnek Románia új gazdasági-társadalmi feltételeinek“ — szögezte le ismételtén Nicolae Ceaușescu elvtárs a Kommunista Ifjúsági Szövetség országos tanácskozásán tartott beszédében.

Nem divat tehát, s nem is valamiféle kampány a gazdasági-társadalmi élet vezetésében a tudományos módszerek alkalmazása. Ez ma világprobléma, s még hosszú ideig az marad.

Kár is szót fecsérelni annak bizonyítására, hogy a tudományos-műszaki forradalom, a kibernetika és elektronika korszakában már nem lehet az egyre bonyolultabbá váló gazdaságot a fejlődés mögött elmaradó módszerekkel vezetni. Az alkalmazott szervezési rendszernek összhangban kell állnia a termelés színvonalával. A rugalmas termelés-szervezés szüntelenül nyomon követi a technológiai tökéletesítéseket. Következésképpen a szervezési és vezetési módszereknek is tökéletesedniök kell. Am a vezetés fogalma tágabb, mint a termelés szervezéséé. A jó vezető nem csak az adott helyzetet, hanem a jövő problémái is foglalkoztatják. Ezért beszélünk újabban prospektív gondolkodásról. Idevágóan nem ok nélkül hangsúlyozta egyik interjújában O. Robert, a Nemzetközi Munkahivatal igazgatója: a vállalatvezető egy jó és egy még jobb döntése közötti különbség többmillió dollárban mérhető.

De maradjunk csak saját tájainkon. Nemzetgazdaságunk abba a fejlődési szakaszba érkezett, amikor minőségileg kell javítanunk az egész gazdasági tevékenységet, hatékonyabban kell hasznosítanunk megnöve-

kedett anyagi és munkaerőforrásainkat. E tekintetben a párt nagyszabású programot dolgozott ki. Az értelmet, forradalmi energiákat mozgósító irányelvek valóra váltása immár a mi dolgunk, az egész nép dolga.

Már az elején tudatosítsuk magunkban: a korszerű vezetés elérésének folyamatában nem számíthatunk gyors és látványos sikerekre. Helyenként még találkozhatunk a tehetetlenségi erő megnyilvánulásaival, berzenkedő konzervativizmussal, alkalmatlanságot álcázó praktikákkal, pozíciót védő ügyeskedésekkel. Mindezek leküzdésének feladata áll előttünk. S ha jól meggondoljuk, ez energiát, éberséget, elvszerűséget, következetes morális tartást igényel.

Mert lámcsak, nemrégén egy gyárigazgatónk azzal büszkélkedett, hogy ő az utóbbi két-három évben egyetlen könyvet sem olvasott, mégis jól vezet a rábízott vállalatot. Nem tudjuk, mit ért ez a jeles férfiú jó vezetésén. Azt-e, hogy az eléje rakott aktákat szorgalmasan aláirogatja, hosszas telefonbeszélgetéseket bonyolít le, értekezleteken elnököl, egyszer-egyszer végigsétál a termelőrészeleken, s olykor felutazik a minisztériumba? Mindez természetesen munkaköréhez tartozik, de távolról sem meríti ki a tudományos vezetés kritériumait. Egy műveletlenségével kérkedő vállalati igazgató honnan is tudhatná, hogy ma a gazdaságilag hatékony vezetés alapja a koncepció munka, a termékenyítő, kutató gondolkodás. Hogyan is tudhatná, hogy a szocialista vállalatvezetés egyik fő gondja olyan objektív munkakörülmények teremtése, amelyek elősegítik a dolgozók szubjektív, emberi törekvéseinek kibontakoztatását, a munka élménnyé válását, a kezdeményezőkézség fejlesztését. Ennek felismeréséhez pedig kevés a műszaki jártasság. Korunkban az információs technikákra támaszkodó vezetés már nem nélkülözheti a szociológiai, lélektani koncepciót. Ha ridegen lemond e látásmódról, elkerülhetetlenül — gazdaságilag sem hatékony — sivár technokratizmussá kócsosul. A humanista előjelű szocializmus semmiképpen sem békélhet meg a betokosodott technokrata szemlélettel.

Nem vitás hát: a vezetőknek szüntelenül tanulnia kell. Vonatkozik ez a felkészült, rátermett vezetőre is, aki munkatársait kitartó önművelésre serkenti. Itt azonban objektív nehézségekbe is ütközünk. Egy néhány hónappal ezelőtt végzett hazai szociológiai felmérés kimutatta: egy vállalati igazgató munkanapja általában 12 órából áll. Ez mindenképpen túlterhelés. Ha a zavartalan termelési folyamat alapja a jó munkakörülmények megteremtése, akkor az alkotó vezetés is joggal igényelhet optimális feltételeket. Nos, itt elsősorban a főhatóságok, az alakuló ipari központok dolga, hogy mentesítsék a vállalati igazgatókat a felesleges bürokratikus teendőktől, s tereljék érdeklődésüket a koncepció tevékenység felé.

Az említett ankét adataiból az is kiderült, hogy tudományos kutatásunk még adós a kollektív vezetés konkrét alkotóelemeinek, valamint annak feltárásával, hogy a személyiség, a rendkívüli képesség miként juthat harmonikusan érvényre a testületi vezetésben.

E futó megjegyzések is jelzik, hogy a tudományos vezetés a jelenkor egyik nagy problémája. Világszerte folynak a viták, különböző felfogások ütközéséből, tapasztalatok összevetéséből hasznosítható szempontok kristályosodnak ki. Ezért úgy véljük, hogy a Korunk e számában közölt tanulmánygyűjteménnyel a hazai vezetés-tudomány további fejlődését segítjük elő. A főbb elméleti vonatkozásokon kívül szerzőink gyakorlati aspektusokra, orvoslásra váró fogyatékoságokra is igyekeztek rávilágítani. E közleményeket azzal a meggyőződéssel publikáljuk, hogy a korszerű vezetés széles körű meghonosítása társadalmunk minden szférájában a szocialista Románia további felvirágoztatásának egyik döntő láncszeme.

KORUNK